

Aanbevelingen Verordening bijdrageregeling maatschappelijke deelname 2018

Adviesraad Sociaal Domein Nuenen c.a.

30 december 2017

Op basis van de Verordening bijdrageregeling maatschappelijke deelname 2012, de discussienota met toelichting en van de discussie in de ASD op 16 november met de Wethouder en Mw. van Zon, komt de ASD tot de volgende opmerkingen en aanbevelingen. Zij realiseert zich dat met de voorgenomen verordening nieuwe en noodzakelijke stappen worden gezet in de overdracht van Gemeentelijke taken naar een private organisatie.

Het voorstel om de bijdrageregeling te splitsen in een deel tot 18 jaar en een deel na 18 jaar is goed en overtuigend beargumenteerd. Het deel tot 18 jaar wordt overgedragen aan de Stichting Leergeld en het deel vanaf 18 jaar blijft bij de Gemeente. Met als beoogde grote voordelen meer vrijheid, creatievere oplossingen, maatwerk en meer mogelijkheden voor de eerste groep inwoners. Het is een stap in de richting van meer betrokkenheid van de inwoners bij hun eigen gemeente.

Het overdragen van Gemeentelijke taken aan een private organisatie is passend in de transformatie die is ingezet: de inwoners meer betrekken bij de uitvoering van het beleid. Deze ontwikkeling kan conflicterend zijn met het feit dat de inkomensbeschermende functie van de sociale zekerheid tot de kerntaken van de overheid hoort. Dit onderscheid bestaat om deze functie te vrijwaren van commerciële beïnvloeding en belangenverstrengeling tussen private en publieke bedrijfsonderdelen, als ook om de bescherming van de privacy van uitkeringsgerechtigden te waarborgen. Deze scheiding zal bij elke overheveling van gemeentelijke taken in de gaten moeten worden gehouden.

Om de onderhavige overdracht via de verordening goed te laten verlopen, willen we als ASD meer aandacht in deze verordening voor enkele zaken. Deze zullen ook gaan spelen bij toekomstige verordeningen. Deze zaken betreffen de borging van kwaliteit, rechtsgelijkheid, privacy, continuïteit, verantwoording van de besteding van de middelen aan de Gemeente en het behouden van de regie en eindverantwoordelijkheid als Gemeente. Deze voor de ASD relevante zaken worden onderstaand toegelicht.

Borging kwaliteit:

Het overdragen van een publieke taak aan een private instelling vereist dat de Gemeente voldoende zekerheid heeft dat die organisatie de gevraagde taken kwantitatief en kwalitatief aankan, en gedurende de afgesproken periode continuïteit kan garanderen. M.a.w. een competent en betrouwbaar bestuur naar de Gemeente, maar ook naar de inwoners toe.

- Heeft de Gemeente nagegaan dat de private partij, in dit geval de Stichting Leergeld, de haar gevraagde taken goed kan uitvoeren?
- Is onderling afgesproken hoe de private partij haar werkwijze en besluiten kan verantwoorden naar de Gemeente?
- Vraagt de Gemeente aan de Stichting om van elke aanvraag en toekenning een dossier bij te houden dat op verzoek kan worden opgevraagd?
- Moet de Stichting dezelfde toewijzingscriteria hanteren als genoemd in de verordening voor 18+ of mag de Stichting daar van afwijken?

Borging continuïteit:

Veel organisaties, zoals de Stichting Leergeld, worden bemenst met vrijwilligers. Dat is een groot goed. Echter, de leden van het bestuur hebben meestal geen contract, kunnen elk moment van mening veranderen en weggaan bij de Stichting. Hoe kan de Gemeente garanderen dat de besteding

van de aan de Stichting gegeven middelen rechtmatig wordt besteed en dat daarover te allen tijde een persoon beschikbaar blijft die daarover verantwoording kan afleggen?

- Is vastgelegd of gaat dat gebeuren dat bij majeure wijzigingen in het bestuur de Gemeente moet worden geïnformeerd?
- Is vastgelegd dat de het beleid van de Stichting niet tussentijds kan of mag veranderen?

Borging rechtsgelijkheid:

Voor besluiten van de Gemeente die een persoon in zijn of haar persoonlijke belangen treffen staat altijd bezwaar open. Voor mensen die zich onheus bejegend achten is de mogelijkheid formeel een klacht in te dienen in de wetenschap dat daar volgens vastgelegde regels op moet worden gereageerd.

- Wat gaat de Gemeente organiseren en/of afspreken met de private partij om inwoners ook bezwaar te kunnen laten aantekenen, met een wel-gedefinieerde afhandeling ervan?
- Geeft de Gemeente de Stichting een lijst met expliciete condities wanneer en aan wie hoeveel mag worden gegeven?
- Mag de Stichting van deze lijst afwijken? Moet ze dat dan motiveren naar de aanvragers en Gemeente?
- Als de Stichting een vast bedrag krijgt toegewezen, en het bedrag is in de loop van een periode op, wat zijn dan de consequenties:
 - nieuwe aanvragers krijgen niets
 - de Stichting vraagt een additioneel budget aan bij de GemeenteDe eerste optie leidt tot rechtsongelijkheid
De tweede optie is een, bestuurlijk onaantrekkelijke, open-eind regeling.

Borging privacy

Bij de bijdrageregeling is het nodig het inkomen en de draagkracht van de aanvragers te toetsen. Dit betekent het overleggen van zeer gevoelige informatie. Als burger is het eenvoudiger om dergelijke informatie aan een overheid te verstrekken, omdat hier de integriteit van de ambtenaren inherent is. Ook is zeker dat bij een privacy-schending dit verstrekking gevolgen heeft voor de betrokken ambtenaar. Bij een privaatrechtelijke partij, waar de medewerkers vrijwilligers kunnen zijn, ontbreekt dit. U heeft aangegeven dat de Gemeente bij andere regelingen deze gegevens ook niet kent en het CAK wordt ingeschakeld als interface tussen Gemeente en inwoners om bijvoorbeeld de eigen bijdrage te berekenen. Zo hoeft de uitvoerende geen kennis te hebben van het inkomen of andere financiële gegevens van de aanvrager.

- Hoe kan de Gemeente garanderen dat de privacy van de aanvrager bij de Stichting Leergeld en bij de uitvoerenden van de Stichting Leergeld, net zoals dat bij een aanvraag direct bij de Gemeente, wordt gerespecteerd? M.a.w. via welke procedure toetst de Stichting de rechtmatigheid van een aanvraag?
- Hoe wordt het risico geminimaliseerd dat een privacy-schending door een medewerker van de privaatrechtelijke organisatie zich voor kan doen? Zijn er contracten voor de werknemers?
- Hoe kan worden voorkomen dat mensen zich vanuit gêne niet aanmelden voor een bijdrage omdat een kennis of bekende bij Stichting Leergeld werkt?

Formeel:

Wie is de formele aanvrager bij de Stichting Leergeld: de jeugdige (<18) of zijn ouder/voogd? M.a.w.

- Moeten de ouder(s) of voogd(en) instemmen met een verzoek voor een bijdrage?
- Wie wordt de formele toekenner van de bijdrage? Is dit nog steeds B&W?

Doelgroep:

De Stichting Leergeld heeft al een groot deel van de doelgroep op het oog. Echter, nog velen die in principe in aanmerking zouden komen voor een bijdrage zijn ook voor de Stichting nog niet bekend. Het verdient aanbeveling als de Gemeente de Stichting stimuleert de bekende doelgroep nog verder te vergroten.

Kleinere punten:

- De ASD adviseert het taalgebruik van de verordening te vereenvoudigen zodat het voor de aanvrager bij voorbaat al duidelijk is waar hij/zij op kan rekenen.
- Artikel 1 onder i beperkt maatschappelijke deelname tot de punten uitgewerkt in de bijlage. Er zijn altijd voorzieningen en activiteiten die daar niet onder vallen maar wel onder deze regeling moeten vallen. Wellicht is de zinsnede; 'zoals uitgewerkt in bijlage I' te vervangen door 'zoals niet-limitatief opgesomd in bijlage I.'
- Het begrip draagkracht in artikel 2c is niet gedefinieerd
- Het begrip welzijnsvoorzieningen in artikel 6.1 is in Bijlage 1 niet gedefinieerd. Waarschijnlijk zijn dat alle voorzieningen genoemd in die bijlage. Maar dat staat er niet expliciet.
- In artikel 6.1 wordt een maximum gehanteerd van 150€ voor alle aanvrager van een inwoner bij elkaar. In artikel 6.2 wordt een onderscheid gemaakt tussen een "kaartje" van maximaal 50 en andere aanvrager tot een maximum van 100€. Als het kaartje goedkoper is dan 50€, kan deze aanvrager dus minder ontvangen. Zou de formulering beter kunnen worden door de stellen in artikel 6.2 dat de grens van artikel 6.1 te allen tijde blijft gehandhaafd en dat een kaartje/de kaartjes tot een maximum van totaal 50€ wordt/worden vergoed.

Als ASD realiseren we ons de conflicterende belangen van een juridisch goede overdracht van publieke taken naar een flexibel en soepel werkende private organisatie. Er zijn nog zeer veel open vragen en voor ons, op dit moment, ontbrekende antwoorden. Daarom is onze reactie geen advies of aanbeveling, maar een positief bedoelde bijdrage om te komen tot een goede verordening die beter inspeelt op de overdracht van publieke taken naar een private organisatie.

P.P.J. van den Bosch,
Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein Nuenen c.a.